

Alexandra Cristina Băniță

Livia Muntele

Părinte conștient **Copil prosper**

*Metode practice pentru a crește copii autonomi cu
mentalitate financiară sănătoasă*



editura pîm
Iași, 2026

©2026, Alexandra Cristina Băniță

Toate drepturile rezervate.

©Editura Pim, pentru prezenta ediție.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Corectură: Corina Răduță

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BĂNIȚĂ, ALEXANDRA CRISTINA

Părinte conștient - Copil prosper : metode practice pentru a crește copii autonomi cu mentalitate financiară sănătoasă / Alexandra Cristina Băniță, Livia Muntele. - Iași : PIM, 2026

ISBN 978-606-13-9962-8

I. Muntele, Livia

159.9

editura pim

Editură acreditată CNCSIS – 66/2010
Strada Smârdan, nr. 76, Iași – 700399
Tel.: 0730.086.676, 0732.430.407
email: tipografiaiasi@pimcopy.ro
www.pimcopy.ro



*„Nu le oferi copiilor tot ce își doresc,
învață-i să creeze ceea ce își doresc.”*

Robert Kiyosaki

*„Cel mai valoros dar pe care îl poți oferi
copilului tău este capacitatea de a se
descurca singur.”*

Jim Rohn

*„Obiceiurile financiare se formează în
copilărie și durează o viață.”*

T. Harv Eker

Dedicație

Dedicăm această carte părinților care aleg conștient să rupă tiparele limitative și să construiască pentru copiii lor un viitor diferit — unul în care banii nu sunt o sursă de stres, ci un instrument de libertate, responsabilitate și creație.

O dedicăm și copiilor care vor crește având curajul să gândească liber, să creeze valoare și să-și urmeze propriul drum.

Fie ca această carte să fie începutul unei relații sănătoase cu banii — și, mai ales, al unei relații autentice între părinte și copil.

Cu drag,

Alexandra Cristina Băniță

Livia Muntele

Părinte conștient

Copil prosper

Autoare Alexandra Băniță și Livia Muntele

INTRODUCERE

Două realități și niciun copil care greșește

Într-o sâmbătă luminoasă, doi copii de nouă ani, Matei și Andrei, se plimbau printr-un mall mare și plin de culori. Râdeau, alergau dintr-un magazin în altul și se bucurau de timpul petrecut împreună.

La un moment dat, pașii i-au purtat într-un loc magic pentru orice copil: magazinul LEGO.

Ochii li s-au mărit instant.

Rafturile erau pline de cutii uriase, orașe de construit, nave spațiale, roboți și aventuri nesfârșite. Și atunci l-au văzut.

Un joc LEGO mare, spectaculos, exact genul de joc pe care îl visezi mult timp.

Prețul? 900 RON.

— Este cel mai tare joc pe care l-am văzut vreodată!, a spus Matei, cu vocea plină de entuziasm.

— Și eu mi-l doresc!, a zis Andrei, zâmbind larg.

Matei a scos din rucsac o pușculiță. O desfăcuse de multe ori acasă, numărase banii, îi știa pe de rost. Avea exact 900 RON.

— Eu o să-l cumpăr!, a spus Matei fără să stea pe gânduri. Părinții mei m-au învățat că atunci când îți dorești ceva foarte mult, îl cumperi pe loc. Banii sunt făcuți să fie cheltuiți.

Pentru Matei, lucrurile erau simple. Avea banii. Își dorea jocul. Și asta era suficient.

Andrei a deschis și el rucsacul, dar în loc de o pușculiță, a scos un caiet-organizator de bani, cu mai multe plicuri transparente.

— Am și eu bani, a zis el calm, dar sunt împărțiți.

Într-un plic avea bani pentru jocuri LEGO – acolo erau 400 RON.

În alt plic avea bani pentru cinematograf și experiențe de virtual reality.

Într-un altul, bani pentru adidașii lui preferați, cei mai scumpi pe care îi văzuse vreodată.

Mai avea un plic pentru o bicicletă nouă și unul pentru donații.

Iar ultimul, unul special, pe care scria mare: Tabără de echitație – visul lui cel mai mare.

— Aș putea să iau bani din alte plicuri..., a spus Andrei, privind jocul LEGO. Dar nu vreau, a continuat el. Jocul ăsta este în planul meu, însă mai am nevoie de încă patru luni ca să strâng tot bugetul.

Matei nu a mai stat pe gânduri. A mers la casă, a plătit jocul și a ieșit din magazin extrem de fericit.

Pușculița lui era acum goală, dar brațele îi erau pline de bucurie.

Andrei a ieșit din magazin fără joc, dar cu o viziune:

„În patru luni, o să fie și al meu.” Și, surprinzător, nu era trist.

Mai târziu, în aceeași zi, Andrei l-a sunat pe Matei.

— Vrei să mergem la cinematograful? Rulează filmul nostru preferat!

Matei a tăcut puțin.

— Mi-ar plăcea... dar nu mai am bani în pușculiță. Iar luna asta, părinții mei nu mai au bani să-mi mai dea.

Andrei a înțeles.

Și-a deschis organizatorul de bani, a scos plicul pentru cinematograful și a mers la film cu un alt prieten, bucurându-se din plin de experiență.

Matei s-a bucurat de jocul lui LEGO. Andrei s-a bucurat de film.

Amândoi au fost fericiți, fiecare în felul său.

SFÂRȘIT

Dragă părinte,

Poate că, după ce ai citit această poveste, te-ai întrebat cine a avut dreptate: Matei sau Andrei. Răspunsul nostru vine cu multă blândețe și claritate: amândoi au avut dreptate, fiecare din realitatea în care trăiește.

Matei crește într-o lume în care banii sunt strânși într-o pușculiță și folosiți atunci când apare o dorință puternică, pentru bucuria momentului prezent. Andrei, în schimb, trăiește într-o realitate în care banii sunt organizați pe bugete, iar visurile sunt așezate pe etape, fiecare având timpul lui de împlinire. Niciuna dintre aceste perspective nu este greșită, pentru că ele reflectă exact ceea ce copiii văd, simt și experimentează zi de zi în familiile lor.

Copiii nu învață despre bani din ceea ce li se spune, ci din ceea ce văd. Ei absorb convingerile, atitudinile și deciziile părinților, le fac ale lor și le duc mai departe, fără să le pună la îndoială. Lecțiile despre bani se transmit în tăcere, prin exemplele zilnice, prin alegerile mici și mari pe care le facem ca adulți.

De aceea, niciun copil nu greșește și niciun părinte nu greșește. Fiecare familie implementează propria realitate financiară, în funcție de valorile, experiențele și nivelul ei de conștientizare. Iar toate aceste realități pot fi adevărate în același timp.

Noi, autoarele, Alexandra Băniță și Livia Muntele, am scris această carte din realitățile noastre personale, din experiențele noastre ca mame, femei și oameni care au testat, au greșit, au ajustat și au învățat.

Nu deținem adevărul absolut despre educația financiară a copiilor. Nu credem într-o rețetă universală. Nu credem că există „corect” sau „greșit”.

Credem, însă, în conștientizare, testare, dialog și joacă.

Această carte este o invitație pentru părinți să testeze idei noi, să reflecteze, să facă exercițiile împreună cu copiii și să păstreze doar ceea ce funcționează în familia lor.

Dacă realitatea noastră rezonază cu tine, o poți adopta.

Dacă nu, realitatea ta este la fel de valoroasă și adevărată în același timp.

Pe măsură ce parcurgi această carte, vrem să-ți amintim câteva lucruri importante despre educația financiară a copiilor, din realitatea noastră:

Fiecare familie își creează propria realitate financiară, iar ceea ce funcționează într-o casă poate fi diferit într-alta. Și asta este perfect normal. Așa cum am mai spus, nu există o rețetă universală, nu există „corect” sau „greșit”. Ceea ce contează este să descoperiți împreună ce se potrivește valorilor, visurilor și ritmului vostru.

Banii sunt adevărate instrumente. Ei pot fi un mijloc prin care copiii învață să-și exprime dorințele, să se bucure de experiențe, să planifice și să creeze amintiri. În felul acesta, educația financiară devine un mod de a trăi conștient și de a cultiva libertatea și creativitatea.

În același timp, atunci când le oferim copiilor spațiu să facă alegeri, să testeze și să învețe din propriile decizii, le oferim cel mai frumos cadou: încrederea în sine și autonomia. Ei văd că părinții respectă planurile și dorințele lor, chiar dacă sunt diferite, și astfel învață să își construiască propriul drum responsabil și conștient.

Și, poate cel mai important, așa cum spuneam, copiii învață din modelul pe care-l văd la părinți, nu din ceea ce le spun ei. Ei internalizează convingerile, atitudinile și modul în care părinții lor gestionează banii și viața de zi cu zi. Astfel, ceea ce le transmitem prin exemplul nostru devine fundația pe care își construiesc propriile decizii și obiceiuri financiare. Prin răbdare, dialog și exemplu autentic, le oferim un cadru sigur în care pot învăța să fie responsabili, creativi și încrezători în alegerile lor.

Această carte este scrisă atât pentru tine, cât și pentru copilul tău. Te invităm să o citești cu inima deschisă, să testezi ideile și să aplicați împreună exercițiile propuse.

Fiecare activitate este gândită să transforme învățarea despre bani într-o experiență practică, distractivă și memorabilă. Nu este vorba despre corect sau greșit, ci despre descoperire și experimentare împreună cu copilul tău.

Ia această carte ca pe un ghid blând, ca pe un partener de joacă și explorare, și permite-ți să creezi cu el o relație sănătoasă și conștientă cu banii, plină de învățături, bucurie și autonomie.

Cu drag,

Alexandra Băniță și Livia Muntele

Povestea din spatele copertei

Coperta acestei cărți surprinde, la prima vedere, imaginea unei familii senine, așezate în jurul unei mese pe care se află bani, un organizator de bani cu plicuri transparente, un purceluș roz pentru economii și zâmbete care par să spună că totul este în echilibru.

Titlul „Părinte Conștient. Copil Prosper.” domină fundalul albastru, iar cuvintele Economii, Decizii, Independență creează direcția clară a mesajului. Este o imagine care transmite ordine, armonie și siguranță. Aproape că ai putea spune că este portretul unei familii perfecte.

Și totuși, această copertă nu vorbește despre perfecțiune în sensul rigid al cuvântului. Nu vorbește despre o familie fără greșeli, fără tensiuni sau fără momente dificile. Vorbește despre o familie care a ales să transforme fiecare experiență într-un cadru de creștere. Despre doi părinți care au înțeles că educația financiară începe la masă, în conversațiile simple, în momentele în care copilul atinge pentru prima dată o bancnotă și învață să o privească cu responsabilitate.

Privirea copiilor este concentrată, atentă, curioasă. Ei numără bani, sortează, compară, descoperă. În spatele lor, părinții privesc cu blândețe și încredere. Nu intervin grăbit, nu corectează din reflex, ci oferă spațiu. Spațiu pentru a greși, pentru a întreba, pentru a înțelege. În acel spațiu se construiește autonomia. În acel spațiu se formează mentalitatea financiară sănătoasă despre care vorbește această carte.

Imaginea aceasta poate părea ideală, însă mesajul ei este mai profund decât o simplă scenă bine aranjată. Familia perfectă nu este aceea în care totul funcționează fără efort. Familia perfectă este aceea care vede perfecțiunea în imperfecțiune, care acceptă momentele de nesiguranță ca parte a procesului și care alege să învețe împreună. Este familia care discută despre bani fără rușine, care transformă greșelile financiare în lecții și care își învață copiii să ia decizii asumate.

Purcelușul roz așezat pe masă simbolizează începutul. Primele economii, primele alegeri, primele dorințe amânate pentru un scop mai mare.

Organizatorul de bani așezat pe masa este un instrument educațional. El reprezintă structură, claritate și responsabilitate. În compartimentele lui, copiii învață să împartă banii pe categorii, să decidă conștient unde merge fiecare sumă și să își stabilească priorități. Acest gest aparent simplu îi învață să evite cheltuiala impulsivă și să gândească înainte de a acționa.

Copiii descoperă că banii pot fi împărțiți pentru lucruri cu adevărat importante: pentru tabere de experiență care îi dezvoltă, pentru donații care le cultivă generozitatea, pentru jucăria preferată pentru care aleg să aibă răbdare sau pentru activități din timpul liber care le aduc bucurie autentică. Învăță că fiecare alegere spune ceva despre valorile lor și că prosperitatea începe cu claritate și echilibru.

Culoarea albastră a fundalului sugerează stabilitate și claritate. Este culoarea încrederii și a echilibrului, iar în această poveste vizuală devine cadrul în care familia crește. Pentru că, dincolo de imagine, aceasta este esența: creșterea. Creșterea părinților, care învață să fie mai conștienți, și creșterea copiilor, care învață să fie mai responsabili.

Copiii de pe copertă zâmbesc, însă zâmbetul lor nu este despre bani. Este despre implicare, despre sentimentul că sunt luați în serios, că părerea lor contează. Când un copil este invitat la masă în discuții despre economii și decizii, el învață că face parte din echipă. Învăță că poate contribui. Învăță că are un rol.

Părinții, la rândul lor, afișează o prezență calmă. Ei transmit siguranță prin simpla lor atitudine. În acest cadru, copilul prosper nu este copilul care are cei mai mulți bani, ci copilul care înțelege valoarea lor. Este copilul care știe să aleagă, să aștepte, să decidă.

Această copertă spune o poveste despre familie, despre dialog și despre educație trăită. Spune povestea unei mese la care se discută despre viitor, despre visuri și despre responsabilitate. Spune povestea unor părinți care au înțeles că prosperitatea începe cu mentalitatea și că independența se construiește pas cu pas.

Poate că, în realitate, mesele sunt uneori dezordonate, copiii sunt nerăbdători, părinții obosiți, iar conversațiile nu curg mereu lin. Și tocmai aici se află adevărata perfecțiune. În imperfecțiunea vie, autentică, din care se nasc lecțiile cele mai valoroase. În momentele în care lucrurile nu ies ideal, dar familia rămâne unită și alege să învețe.

Coperta aceasta nu este despre o imagine impecabilă. Este despre intenție. Despre alegerea conștientă de a transforma fiecare interacțiune într-o oportunitate de creștere. Despre curajul de a-i învăța pe copii ceva ce școala nu predă: relația sănătoasă cu banii și cu deciziile.

Școala îi pregătește pe copii pentru meserii, pentru a urma reguli și pentru a performa într-un cadru stabilit. Îi învață matematică, gramatică, istorie și științe, însă rareori le vorbește despre prosperitate, despre relația sănătoasă cu banii, despre mentalitate, inițiativă sau curajul de a crea valoare. Prosperitatea nu este o materie în orar. De aceea, responsabilitatea de a forma copii prosperi revine în mare măsură familiei. Noi suntem cei care le putem arăta ce înseamnă să gândească pe termen lung, să economisească, să investească în experiențe, să își asume decizii și să înțeleagă că prosperitatea începe din interior, din mentalitate și din felul în care aleg să se raporteze la oportunități.

În final, cartea „Părinte Conștient. Copil Prosper.” este o direcție. Este invitația de a crea în propria familie un cadru în care economiile devin lecții, deciziile devin exerciții de responsabilitate, iar independența devine un rezultat natural al implicării constante.

Autoare Alexandra Băniță și Livia Muntele

Prolog

Autoare Alexandra Băniță

O vedeam în fiecare zi. Venea de la serviciu la ora 15:30. Mergea mereu cu capul în pământ și avea griji. Ajungea acasă, mâncam și pleca din nou. Pleca la domnul Pripovici, care îi dădea planuri mari cât masa din bucătărie.

Mama mea lucra la Proiect Brașov și era desenator tehnic. Îi plăcea ceea ce făcea, însă banii nu erau niciodată suficienți pentru familie, pentru nevoile mele de copil. Aveam 8 ani și o priveam în fiecare zi cum ajungea acasă și pleca după planuri în plus pe care le lucra acasă. Nu aveam voie să mă joc cu instrumentele ei, niște obiecte de scris de la Rotring.

Îi simțeam lipsa în fiecare zi. Muncea multe ore pe săptămână, uneori chiar până la 12 noaptea. În weekend gătea și făcea curățenie. Nu prea avea timp de mine.

Nu mi-a spus niciodată nimic despre bani, decât ce am observat cu ochii mei: *că banii se fac greu, cu multă muncă*. Foarte multă muncă și lipsă din familie. Pe atunci nu înțelegeam că această convingere se înrădăcina în toate celulele mele, zi de zi, tot mai profund.

Anii au trecut și convingerea aceasta m-a urmărit peste tot în viață. Lucram ca instructor de echitație pe Tărâmul Cailor. Lucram din pasiune și nu pentru bani, deși banii veneau ca o recompensă pentru munca mea.

Programul meu era de la ora 8:00 până la ora 22:00, șapte zile pe săptămână fără nici o zi liberă, opt luni pe an. Știam clar că banii se fac greu și că trebuie să muncești mult pentru ei. Doar am văzut la mama lucrul acesta.

Îmi pierdusem toți prietenii în acea perioadă. Nu aveam timp să răspund la telefon nici la prieteni, nici la părinți. Puținii oameni care au rămas lângă mine în acea perioadă își făceau rezervări la echitație doar ca să mă vadă, să vorbească cu mine. În rest, telefonul personal era aruncat în torpedou, cu bateria terminată de zile întregi.

A lucra mult pentru bani devenise o normalitate pentru mine. Nu credeam și nu știam că se poate și altfel. Astfel, într-o zi, m-am gândit să-mi angajez un ajutor la echitație și să-l plătesc cu 1000 de euro pe lună. Această poveste este de acum 12 ani și, pe atunci, 1000 de euro erau foarte mulți bani.

Am dat un anunț de angajare și telefonul a sunat. Am chemat la centrul unde lucram o doamnă care era calificată și avea experiență cu caii și cu oamenii și a urmat o discuție pe care doamna care a venit să se angajeze a numit-o *barbarism*.

Doamna m-a întrebat cum se desfășoară programul de 8 ore. Atunci i-am spus că programul nu este de 8 ore, este de minim 12 ore, uneori chiar și 14 ore.

Ea a făcut ochii mari și a mers mai departe cu întrebarea despre pauza de masă. Atunci eu i-am răspuns că nu există pauză de masă, dar o pot învăța o tehnică să poată mânca un sandwich pe care îl poate ține în buzunar. I-am spus că o pot învăța cum să conecteze clienții să vorbească între ei și, atunci când nu trebuie

să vorbească, poate mânca sandwich-ul. Însă dacă clienții vorbesc cu ea, nu se cuvine să vorbească cu gura plină.

Următoarea întrebare i-a pus capac. M-a întrebat când are două zile libere și i-am răspuns că nu există zile libere, dar, dacă insistă, pot să-i dau o zi liberă în cursul săptămânii.

Atunci ea s-a ridicat revoltată și mi-a zis:

— *Doamnă, acesta nu este un loc de muncă, este barbarism.*

Și a plecat în viteză de la centrul de echitație. Eu am rămas șocată, uimită, nu înțelegeam nimic. Cum să fie barbarism? Doar asta făceam zi de zi de câțiva ani buni.

Ți-am spus povestea asta, dragă părinte, pentru a înțelege cât de adânc se duce convingerea în structura noastră: *Banii se fac greu, cu multă muncă.*

Cum se transmite copilului prin ceea ce vede, nu prin ceea ce spunem. Exact cum mi s-a transmis și mie de către mama mea.

Însă această poveste s-a schimbat pentru mine la 33 de ani, când am descoperit că *banii se fac cu ușurință dacă ai abilitățile necesare*. Și a fost întărită și de convingerea: *Nu-ți trebuie bani să faci bani.*

Despre aceste două convingeri vei putea citi în capitolele următoare și mai ales într-un capitol important în care vorbesc despre abilitățile copilului și cum le poți trezi în el. Vei afla mai multe în capitolul: ***Învață copilul tău să fie o voce, nu un ecou.***

Prolog

Autoare Livia Muntele

Era o zi de toamnă, nu cu mult după începerea noului an școlar...

Această primă experiență se petrecea într-o școală primară obișnuită din orașul Brașov. Dar, totodată, cu multă însemnătate pentru mine, deoarece la această școală învață și băiețelul meu Liam, în vârstă de 8 anișori.

Am fost invitată să țin o oră de educație financiară pentru copiii de clasa a doua, adaptată limbajului lor simplu, curios și autentic. Culoarele răsunau de pași grăbiți și de zumzete zglopii, deoarece se suna de începerea orei. Am intrat și eu în clasă cu emoții multe și cu bucurie.

Începutul lecției a fost o întâmpinare caldă, unde m-am prezentat și unde am făcut un mic joc pornind de la inițiala numelui fiecăruia, transformându-l într-un cuvânt pozitiv sau adjectiv frumos.

Apoi am trecut la subiect: *Astăzi vorbim despre bani, dar nu despre cât de mulți avem, ci despre cum să îi folosim bine.* Am desenat pe tablă o schemă simplă: banii = rezultatul muncii, nevoi versus dorințe, economisirea și investiția, iar apoi am rugat copiii să-mi zică ce înseamnă pentru ei *a fi bogat*. Răspunsurile lor au fost adevărate comori: banii ca unelte, nu ca scop; hainele, jucăriile, facturile, mâncarea ca nevoi, plicuri colorate unde pot economisi pentru diverse lucruri pe care și le doresc cu adevărat.

După această discuție, am propus o activitate practică-jocă, simplă și captivantă: *Afacerea noastră de clasă*. Fiecare copil a primit o foaie cu un mic „produs” pe care să-l deseneze: un colier, o păpușă hand-made, un tricou cu design deosebit sau o mică plantă/copăcel în ghiveci. Am explicat în termeni pe înțelesul lor: dacă acest produs costă 30 ron, cât ar trebui să câștigăm pentru a pune și noi bani deoparte, pentru a avea profit? Copiii au răspuns cu sclipiri în priviri, propunând prețuri și explicații simple despre costuri: *Hai să ne gândim: am cumpărat culori, hârtie, niște strasuri. Trebuie să ne plătim aceste lucruri mai întâi.*

Am accentuat în mod repetat ideea de a face profit corect, fără a face rău altora sau a încălca reguli. Le-am spus: *Casa noastră are reguli: nu furăm, nu înșelăm, plătim și oferim ceea ce promitem.* În timpul activității, copiii au învățat să-și calculeze un mic profit: prețul vânzării minus costuri. O monedă magică, simbolică, ca un token, pe care l-am numit „Bani pentru viitor”, a fost oferită fiecărui copil ca simbol al economiilor: *Puneți-vă deoparte din banii primiți pentru lucruri pe care vi le doriți mai târziu.*

Observațiile mele din clasa a doua au fost clare și pline de învățăminte:

1. Curiozitatea lor despre bani este profundă și directă. Răspunsurile au fost rapide, deseori bazate pe exemple din viața lor cotidiană (activități, vacanțe, dulciuri, jucării și discuții auzite în casă despre facturi, mâncare gătită, economii pentru vacanță și multe altele).

2. Ei înțeleg foarte bine diferența dintre a face bani și a economisi. Ei au dorința de a avea CONTROL asupra propriilor resurse, chiar și în formă de 10–20 de lei din pușculiță.

Nevoia de limbaj simplu și activități tactile: jocul *produsul* și simbolul de economisire au fost elemente-cheie care i-au ajutat să internalizeze concepte despre valoare, buget și, mai ales, răspundere.

La final, am încheiat ora cu o scurtă reflecție: *Pentru ce dorești cel mai mult să economisești?* Copiii au răspuns deodată: bicicleta, telefon, jocuri, cărți. Le-am propus să-și schițeze un plan mic acasă: să discute cu părinții despre cum își pot organiza „plicurile de bani” pentru economisire, pentru achiziții viitoare sau pentru a ajuta pe cineva, alegând culori diferite, cu etichetă de claritate și cu procent diferit în funcție de dorință.

Dragă părinte, astfel de povești pot servi drept model pentru modul în care tu poți repeta și extinde exercițiile în familie, consolidând încrederea copiilor în autonomia lor financiară.

Această experiență a mea a întărit și mai mult ideea de a învăța copiii de mici despre rolul banilor și toate componentele ajutătoare pentru un viitor strălucit!

Educația financiară începe de mic! Această carte are ca scop să învețe copiii despre economii, investiții și, mai ales, despre gestionarea banilor în sine. Părinții conștienți învață și ei cum să-și ghideze copiii cu empatie, răbdare și practică zilnică.

CAPITOLUL 2

Recunoștința – fundația invizibilă a unui copil prosper

Autoare Alexandra Băniță

Majoritatea părinților, la fel ca tine, își doresc ca ai lor copii să aibă o viață mai bună decât au avut ei. Mai multă siguranță, mai multă libertate, mai multe opțiuni. În spatele acestor dorințe stă, de fapt, un vis comun: ca acel copil să fie prosper, împlinit și autonom.

Însă prosperitatea nu începe cu banii.

Începe cu recunoștința.

Recunoștința este una dintre cele mai subestimate abilități din educația financiară, deși influențează direct felul în care un copil va relaționa cu banii, cu munca, cu oportunitățile și cu sine.

Un copil care nu este recunoscător va simți adesea că nu are suficient, indiferent cât primește. Un copil care învață recunoștința devreme va înțelege valoarea lucrurilor, a oamenilor și a efortului, și va ști să construiască pe baza a ceea ce are deja.

Fără recunoștință apare ușor nemulțumirea constantă. Copilul poate ajunge să compare, să ceară mai mult, să se frustreze când nu primește imediat ceea ce își dorește. Mai târziu, ca adult, acest tipar se poate transforma într-o relație dificilă cu banii: câștiguri care nu aduc satisfacție, frică de pierdere, sentimentul că „nu e niciodată destul”.

În schimb, un copil care practică recunoștința dezvoltă o stare emoțională stabilă. Învăță să observe resursele din jur, să aprecieze ceea ce primește și ceea ce creează. Devine mai atent, mai empatic, mai responsabil. Iar aceste calități sunt esențiale pentru orice formă de antreprenoriat sănătos.

Recunoștința îl ajută pe copil să vadă oportunități acolo unde alții văd limite. Îl ajută să pornească dintr-o stare de abundență, nu din frică sau lipsă. De aici apare creativitatea, inițiativa și dorința de a contribui.

Pentru părinți, este important de înțeles un lucru esențial: recunoștința nu se predă prin explicații lungi sau discursuri morale. Copiii nu învață din ce li se spune, ci din ceea ce văd, trăiesc și repetă. De aceea, recunoștința se construiește prin experiențe simple, zilnice, făcute împreună.

Cum îi explici unui copil ce este recunoștința?

Pentru ca recunoștința să devină ceva firesc pentru copil, este important să o aduci în viața lui prin experiențe simple, nu prin explicații.

O modalitate foarte eficientă este să îi vorbești despre recunoștință ca despre niște ochi care văd lucrurile bune. Chiar puteți să faceți din asta un joc: să cumpărați câteva perechi de

ochelari fără lentilă, iar în momentul jocului toți membrii familiei să vă puneți ochelarii pe care să îi denumiți Ochelarii recunoștinței.

Îi poți spune că recunoștința este ca o pereche de ochelari magici, invizibili: atunci când îi porți, începi să observi lucrurile frumoase din jurul tău. Apoi, fără să aștepti un răspuns „corect”, îl poți întreba ce lucruri frumoase a văzut în acea zi sau ce i-a plăcut cel mai mult. Nu corectă răspunsul, nu îl completa și nu îl ghida. Pentru copil, faptul că este ascultat contează mai mult decât ce spune. Orice răspuns este bun, pentru că el învață să observe, nu să performeze.

Recunoștința poate deveni și un mic ritual de familie. La masă sau seara, înainte de culcare, fiecare poate spune pe rând un lucru pentru care este recunoscător. Pentru copii, lucrurile sunt foarte simple și concrete: joaca din parc, o înghețată, o îmbrățișare, mama sau tata. Nu transforma acest moment într-o lecție și nu folosi cuvinte precum „trebuie”. Recunoștința nu se impune, se invită. Cu cât momentul este mai plăcut și mai relaxat, cu atât copilul va dori să participe din proprie inițiativă.

Pentru copiii mici, recunoștința este mai ușor de înțeles prin corp decât prin minte. De aceea, îl poți întreba unde simte bucuria în corp sau dacă inima lui se simte mică sau mare în acel moment. Îi poți spune că atunci când suntem recunoscători, inima noastră parcă se face mai mare, se umple de fericire. Copiii gândesc și simt prin corp, nu prin concepte abstracte, iar această asociere îi ajută să recunoască emoția fără să o analizeze.

La fel de important este ceea ce eviți să spui. Expresii precum „Trebuie să fii recunoscător.”, „Sunt alții care o duc mai rău.” sau „Nu te mai plânge!” nu dezvoltă recunoștința, ci o

blochează. Ele închid emoția și îl fac pe copil să creadă că sentimentele lui nu sunt valide.

În schimb, cel mai puternic instrument rămâne exemplul personal. Spune cu voce tare lucrurile pentru care ești recunoscător, dragă părinte: faptul că sunteți împreună, un moment liniștit, ajutorul primit de la copil. Fii cât mai specific. Nu spune „Sunt recunoscător pentru tot.”, ci „Sunt recunoscător pentru îmbrățișarea ta.” sau „Sunt recunoscător că m-ai ajutat.”.

Poți adăuga după „Sunt recunoscătoare pentru îmbrățișarea ta.” și motivul. De ce?

De exemplu: „Sunt recunoscător pentru îmbrățișarea ta pentru că am simțit cât de mult mă iubești.” Copilul va prelua exact acest comportament, fără să fie nevoie de explicații suplimentare.

La vârsta de 4–7 ani recunoștința nu se învață ca o lecție. Ea se trăiește, se simte și se vede, zi de zi, în gesturile mici și în felul în care părintele este prezent alături de copil.

Mai jos ți-am detaliat, dragă părinte, două metode prin care să îi explici copilului tău ce înseamnă recunoștința, pentru ca el să înțeleagă conceptul.

Metoda 1 : Explicație scurtă (pentru copil)

„Recunoștința înseamnă să observi lucrurile bune din viața ta și să spui mulțumesc cu inima.”

Poți continua așa: „Când observăm lucrurile bune și spunem mulțumesc, inima noastră se simte mai mare și mai veselă.”

Pentru un copil de 4–7 ani, emoția contează mai mult decât cuvântul.

Metoda 2: O explicație prin poveste (foarte eficientă)

„Știi când primești o jucărie și te bucuri mult?

Sau când cineva te ajută și te simți bine?

Recunoștința este acea fericire din inimă care apare când observi ceva bun.”

Copiii înțeleg mult mai ușor ce simt, nu ce „este”.

Ce se întâmplă în creierul tău și în creierul copilului tău când practicați recunoștința?

RAS – Reticular Activating System

Pentru a înțelege de ce recunoștința funcționează atât de puternic, este util să vorbim pe scurt despre un mecanism natural al creierului: Sistemul Reticular Activator (RAS – în engleză Reticular Activating System). Nu este ceva abstract sau complicat, ci un „filtru” pe care îl folosim cu toții, în fiecare zi, fără să ne dăm seama.

Creierul nostru este bombardat permanent cu milioane de informații. RAS-ul este partea care decide ce informații sunt importante și ce informații pot fi ignorate. El nu face diferența

între adevărat și fals, ci între ce considerăm important și ce nu. Cu alte cuvinte, RAS-ul caută în realitate exact lucrurile pe care mintea noastră le consideră relevante.

Sistemul Reticular Activator (RAS) este un ansamblu de rețele neuronale situate în trunchiul cerebral, care are rolul de a menține starea de trezire, atenția și nivelul de conștientizare. Practic, RAS-ul funcționează ca un filtru al creierului. Acest sistem decide unde ne este direcționată atenția și ce ajunge în conștiința noastră.

RAS-ul se activează în funcție de ceea ce considerăm important la nivel emoțional și mental. El nu analizează dacă un gând este pozitiv sau negativ, ci doar dacă este repetat și încărcat cu semnificație. De aceea, atunci când ne concentrăm frecvent pe anumite idei, emoții sau obiective, creierul începe să le „caute” în mod automat în realitate, menținându-ne într-o stare de alertă și orientare către acele informații.

Un exemplu simplu: atunci când te gândești să îți cumperi o anumită mașină, începi brusc să o vezi peste tot. Mașinile nu au apărut din senin, dar RAS-ul tău a primit mesajul: „asta contează”, așa că le scoate în evidență.

Oportunitățile sunt peste tot, atât pentru noi, ca adulți, cât și pentru copiii noștri. Nimeni nu este privilegiat. Însă RAS-ul nostru ne spune clar pe ce să punem atenția, iar dacă atenția este pe lipsuri, vedem numai lipsuri. Dacă este pe prosperitate (asta se întâmplă doar prin exercițiu), atunci apar oportunități de prosperitate.

La fel funcționează și cu recunoștința. Ea este o unealtă atât pentru noi, cât și pentru copiii noștri, să ne activăm RAS-ul.

Atunci când un părinte și un copil aleg, intenționat, să observe lucrurile bune din viața lor și să fie recunoscători pentru ele, transmit creierului un semnal clar: binele este important. RAS-ul începe să caute automat mai multe dovezi care să confirme acest lucru. Rezultatul? Apar tot mai multe motive de recunoștință.

Nu pentru că realitatea se schimbă peste noapte, ci pentru că atenția se mută. Ceea ce era invizibil devine vizibil. Ceea ce era ignorat începe să fie observat.

Pentru copil, acest proces este și mai puternic, pentru că mintea lui este în formare. Atunci când îl ajuți să observe zilnic lucruri pentru care este recunoscător, îi antrenezi RAS-ul să caute siguranță, sprijin, oportunități și soluții. Copilul începe să vadă lumea ca pe un loc în care există resurse, nu doar lipsuri.

Pentru părinte, efectul este la fel de important. Practicând recunoștința împreună cu copilul, îți recalibrezi propriul RAS. În loc să fie focusat pe griji, lipsuri sau frici financiare, creierul începe să observe progrese, soluții și oportunități. Acest lucru schimbă inclusiv modul în care iei decizii, reacționezi la probleme și vorbești despre bani în fața copilului.

Recunoștința creează astfel un cerc virtuos:

Observi lucruri bune → RAS-ul le consideră importante
→ începi să vezi mai multe → starea emoțională se îmbunătățește → apar mai multe acțiuni constructive → apar și mai multe motive de recunoștință.

Atunci când părintele și copilul practică recunoștința împreună, își îmbunătățesc starea emoțională și își antrenează creierul să vadă oportunități, idei și soluții. Acesta este unul dintre fundamentele unei mentalități prospere și antreprenoriale sănătoase.

Recunoștința nu schimbă doar cum te simți.

Schimbă ce vezi.

Iar ceea ce vezi, ajungi să crezi.

Dragă părinte, la finalul acestui capitol îți scriu pentru a face din recunoștință un mod de viață. Mai jos este detaliat un mod plăcut care generează conectare și bucurie.

Joc de familie : Borcanul Prosperității

Acest joc este o modalitate practică și blândă de a introduce recunoștința în viața copilului și de a o lega, natural, de ideea de prosperitate.

Alege-ți împreună un borcan (găsești borcane frumoase, de toate mărimile, la Pepco – România) sau o cutie și spuneți-i copilului că acesta va fi „Borcanul Prosperității”. Explică-i că prosperitatea nu înseamnă doar bani, ci și idei, relații frumoase, învățare și bucurie.

Prosperitatea este o joacă!

În fiecare seară, timp de câteva minute, copilul va scrie sau va desena pe un bilețel:

– un lucru pentru care este recunoscător în acea zi

După ce a scris un lucru, va mai enumera verbal alte trei lucruri.

Bilețelul se pune în borcan. Este foarte important ca și părintele să participe și să scrie propriul bilețel. Astfel, copilul vede că recunoștința nu este „o regulă pentru copii”, ci un obicei de viață.

O dată pe lună, deschideți borcanul și citiți câteva bilețele împreună. Nu grăbiți momentul. Pune întrebări simple, precum:

„Cum te-ai simțit când ai scris asta?”

„Ce ai descoperit despre tine?”

„Ce ai făcut diferit în zilele în care ai fost mai recunoscător?”

La final, puteți face legătura cu banii într-un mod firesc, pe înțelesul copilului:

Oamenii care observă ce au și sunt recunoscători văd mai ușor idei și oportunități. Așa se nasc lucrurile care aduc valoare și, uneori, bani.

Nu este nevoie să forțați concluzii. Lasă copilul să facă singur conexiunile, în ritmul lui.

Recunoștința este una dintre cele mai valoroase semințe pe care le poți planta în copilul tău. Nu costă nimic, dar influențează profund felul în care va gândi, va acționa și va construi în viață. Un copil recunoscător devine un adult echilibrat, capabil să creeze prosperitate cu sens, pentru el și pentru ceilalți.